

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น และแนวโน้มการยอมรับการบริโภคผลิตภัณฑ์ GMOs ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งกำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาตัวอย่างจากสมการการแจกแจงค่าสัดส่วนตัวอย่าง ที่ไม่ทราบขนาดประชากร (Yamane, 1967: 57) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{Z^2 \sigma^2}{d^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

Z = ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ในที่นี้กำหนดให้ $Z = 1.96$

σ = ความแปรปรวนของสัดส่วนประชากร กำหนดให้ $\sigma = 0.5$

d = ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ยอมให้เกิดขึ้น กำหนดให้ $d = 0.05$

แทนค่าจะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{(1.96)^2 (0.5)^2}{(0.05)^2} \\ &= 384.16 \sim 385 \end{aligned}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวน 387 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการแบบหลายขั้นตอน (Muliti-Stage Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 ตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำการเลือกอำเภอที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเกณฑ์ โดยเลือกอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม

2. ทำการเลือก ห้างสรรพสินค้าจากอำเภอดังกล่าวข้างต้น โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นเกณฑ์ในการเลือก โดยเลือกเฉพาะแผนกซูเปอร์มาร์เก็ตที่ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ได้แก่

ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี	สาขาจังหวัดนครปฐม
ห้างสรรพสินค้าเทสโก้ โลตัส	สาขาจังหวัดนครปฐม
ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร	สาขาจังหวัดนครปฐม

3. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแผนกซูเปอร์มาร์เก็ต จำนวนเท่า ๆ กัน คือ แห่งละ 129 ตัวอย่าง จำนวน 3 แห่ง รวม 387 ตัวอย่าง

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแผนกซูเปอร์มาร์เก็ตที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปิด (closed questions) และคำถามแบบเปิด(open-end questions) โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

ตอนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

ตอนที่ 5 แนวโน้มการยอมรับการบริโภคผลิตภัณฑ์ GMOs

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การวัดตัวแปร

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs แบ่งเป็นการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs ดังนี้

สื่อบุคคล ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs จาก เพื่อนบ้าน ผู้นำในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และองค์กรเอกชน (NGO)

สื่อมวลชน ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs จาก วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตร และอินเทอร์เน็ต

สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป และข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs จากสัมมนาทางวิชาการ นิทรรศการ และเอกสารแผ่นพับที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไปจากสื่อมวลชน ได้มาจากการนำคะแนนความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนดังนี้

ความถี่ในการเปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตร และอินเทอร์เน็ต ต่อสัปดาห์

ทุกวัน	4	คะแนน
4-6 วัน	3	คะแนน
1-3 วัน	2	คะแนน
น้อยกว่า 1 วัน	1	คะแนน
ไม่เปิดรับ	0	คะแนน

ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ตต่อวัน

มากกว่า 5 ชั่วโมง	4	คะแนน
3-5 ชั่วโมง	3	คะแนน
1-3 ชั่วโมง	2	คะแนน
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	1	คะแนน
ไม่เปิดรับ	0	คะแนน

ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ และวารสารทางการเกษตรต่อวัน

มากกว่า 2 ชั่วโมง	4	คะแนน
1-2 ชั่วโมง	3	คะแนน
30-59 นาที	2	คะแนน
น้อยกว่า 30 นาที	1	คะแนน
ไม่เปิดรับ	0	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

การเปิดรับข่าวสารระดับสูง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.68-4.00
การเปิดรับข่าวสารระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.34-2.67
การเปิดรับข่าวสารระดับต่ำ	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0-1.33

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs ได้มาจากการนำคะแนนความถี่ในการเปิดรับข่าวสารดังนี้

มากที่สุด	4	คะแนน
มาก	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยมาก	1	คะแนน
ไม่เคยได้รับเลย	0	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดย

ใช้สูตรอันดับภาคชั้น Max-Min (ชูศรี, 2538: 7-10) ดังนี้
จำนวนชั้น

การเปิดรับข่าวสารระดับสูง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.68-4.00
การเปิดรับข่าวสารระดับปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.34-2.67
การเปิดรับข่าวสารระดับต่ำ	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0-1.33

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

การวัดความรู้ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ GMOs ใช้แบบวัดความรู้ จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความถูกต้อง จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-2,4-7,9,11-12,15 และข้อความผิด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3,8,10,13-14 โดย

ตอบถูกได้	1	คะแนน
ตอบผิดได้	0	คะแนน

สำหรับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยรายชื่อได้กำหนดไว้ ดังนี้

ความรู้สูง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0.67-1.00
ความรู้ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0.34-0.66
ความรู้ต่ำ	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0-0.33

นำค่าคะแนนจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจัดระดับความรู้ออกเป็น 2 กลุ่มโดยใช้ระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ คือ

ความรู้สูง	ได้คะแนนมากกว่าคะแนนเฉลี่ย
ความรู้ต่ำ	ได้คะแนนเท่ากับหรือน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตอนที่ 4 เป็นคำถามวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อความนั้น	5	คะแนน
เห็นด้วยต่อข้อความนั้น	4	คะแนน
เป็นกลางต่อข้อความนั้น	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยต่อข้อความนั้น	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อความนั้น	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วปรับระดับคะแนนความคิดเห็นจาก 5 ระดับ เป็น 3 ระดับโดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น ดังนี้

เห็นด้วย	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.68-5.00
เป็นกลาง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.34-3.67
ไม่เห็นด้วย	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.00-2.33

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มการยอมรับเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ GMOs

แนวโน้มการยอมรับการบริโภคผลิตภัณฑ์ GMOs มีเกณฑ์การวัดดังนี้

ยอมรับ	1	คะแนน
ไม่ยอมรับ	0	คะแนน

นำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อโดยใช้สูตรอันดับภาคชั้น ดังนี้

แนวโน้มการยอมรับการบริโภคสูง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0.67-1.00
แนวโน้มการยอมรับการบริโภคปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0.34-0.66
แนวโน้มการยอมรับการบริโภคต่ำ	คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	0-0.33

การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 40 ราย เพื่อนำมาศึกษาและปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง สำหรับแบบทดสอบวัดความรู้ ใช้การวัดความเที่ยง (reliability) ด้วยวิธีหาค่าคงที่ภายในจากสูตร KR 20 (Kuder Richardson 20) (Guilford, 1965: 459-460) ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการทดสอบเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 5 คน ซึ่งได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนออกเก็บข้อมูลจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างและขอรับคืนทันที

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) รวมทั้งใช้วิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Scheffe' test และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)